

Paskaidrojuma raksts

Dagdas novada pašvaldības 05.02.2018. saistošajiem noteikumiem Nr.2018/2
“Par Dagdas novada pašvaldības budžetu 2018.gadam”

Pašvaldības darbības finansiālo pamatu veido budžets, kas ir svarīgākais instruments pašvaldības autonomo funkciju izpildes nodrošināšanai, ekonomisko un sociālo vajadzību sabalansēšanai, kā arī pašvaldības teritorijas ilgtermiņa attīstībai. Dagdas novada attīstības programmā ir noteikta attīstības vīzija līdz 2019.gadam. Pašvaldības budžeta mērķis ir noteikt un pamatot, kāds līdzekļu apjoms nepieciešams ar likumu noteikto funkciju, uzdevumu un brīvprātīgo iniciatīvu izpildei.

Sastādot Dagdas novada pašvaldības 2018.gada budžetu, tika sabalansētas ekonomiskās un sociālās vajadzības ar pašvaldības finansiālajām iespējām. Pašvaldība ņem vērā visu nozaru un jomu intereses un esošos līdzekļus cenšas maksimāli sabalansēt tā, lai pietiktu gan saimnieciskajiem darbiem, gan infrastruktūras uzturēšanai un attīstībai, gan sociālajiem jautājumiem, gan izglītībai, gan kultūrai un sportam.

Dagdas novada pašvaldība ir izveidojusies 2009.gada 1.jūlijā Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā apvienojoties 11 pašvaldībām - Dagdas pilsētai un Andrupenes, Andzeļu, Asūnes, Bērziņu, Dagdas, Ezernieku, Konstantinovas, Ķepovas, Svāriņu un Šķaunes pagastiem.

Dagdas novada kopējā platība sastāda 949 km². Iedzīvotāju skaits, kuri deklarējuši savu dzīvesvietu Dagdas novadā uz 02.01.2018. bija 7673. Gada laikā iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 330 cilvēkiem jeb par 4,12%. Reģistrēto bezdarbnieku skaits uz gada sākumu novadā bija 621 cilvēks jeb 13,5% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Diemžēl jaunā pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likuma nosacījumi, kuri Latvijā ir spēkā no 2016.gada 01.janvāra, neveicina novada attīstību, bet gluži otrādi, samazinot pašvaldības ieņēmumu bāzi, stimulē tā straujāku degradāciju.

Dagdas novads atrodas Latgales reģiona dienvidaustrumu daļā, Latgales augstienes Dagdas paugurainē, robežojas ar Baltkrievijas Republiku, kā arī ar Krāslavas, Aglonas, Rēzeknes, Ludzas un Zilupes novadiem. Lielāko daļu teritorijas aizņem lauksaimniecības zemes un meži. Novada teritorijā ir daudz ezeru, lielākie no tiem ir Ežezers, Dagdas ezers un Kaitras ezers. Daļa Dagdas novada teritorijas ietilpst Rāznas nacionālajā parkā.

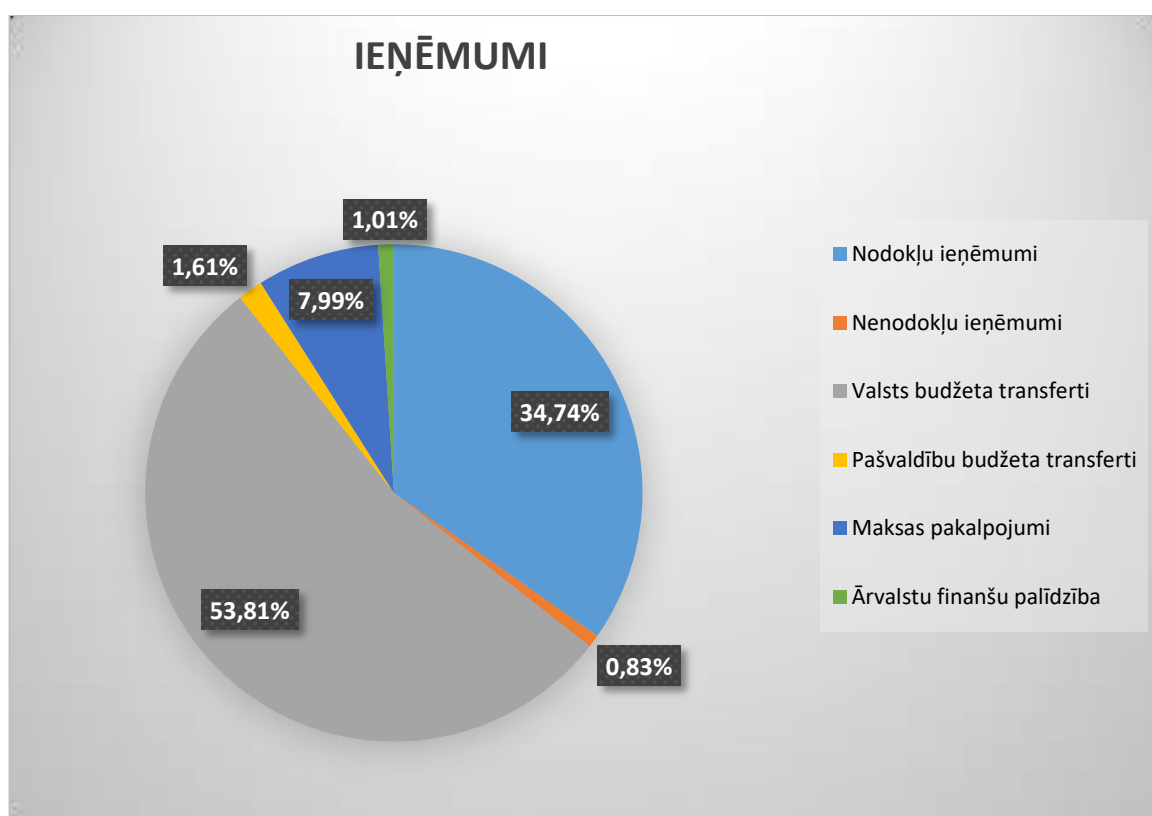
Dagdas novada teritorijā, pēc Lursoft datu bāzes, uz 31.01.2018. bija reģistrētas 383 juridiska persona, to skaits gada laikā ir samazinājies par 18 vienībām, tajā skaitā – biedrības un nodibinājumi (52), individuālie komersanti un individuālie uzņēmumi (49), sabiedrība ar ierobežotu atbildību (96), zemnieku saimniecības (168), kooperatīvās sabiedrības (6). Lielākā daļa uzņēmumu ir reģistrēta lauku teritorijā un nodarbojas ar lauksaimniecību. Dagdas pilsētā esošas juridiskās personas piedāvā plašu pakalpojumu loku un nodarbojas ar tirdzniecību.

Dagdas novada pašvaldība ir 100% kapitāla daļu turētājs pašvaldības SIA “Dagdas komunālā saimniecība”, kā arī kapitāla daļu turētājs SIA “Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppašvaldību organizācija”.

Pašvaldības budžets sastāv no pamatbudžeta un speciālā budžeta un tas ir sastādīts saskaņā ar Latvijas Republikas likumiem “Par budžetu un finanšu vadību”, “Par pašvaldību budžetiem”, “Par valsts budžetu 2018.gadam.”

Pamatbudžeta ieņēmumi

Ar likumu noteikto funkciju realizēšanai nepieciešamos līdzekļus Dagdas novada pašvaldības pamatbudžetā sastāda ieņēmumi, kurus veido plānotie nodokļu ieņēmumi – **EUR 2 944 620,-**, kas sastāda 34,74 % no kopējiem ieņēmumiem, nenodokļu ieņēmumi – **EUR 70 525,-**, kas sastāda 0,83% , valsts budžeta transferti – **EUR 4 560 776,-**, kas sastāda 53,81%, pašvaldību budžetu transferti - **EUR 136 400,-**, kas sastāda 1,61 %, ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem - **EUR 677 845,-**, kas sastāda 7,99 % no kopējiem ieņēmumiem. Ārvalstu finanšu palīdzība sastāda – **EUR 85 675,-** jeb 1,01% no kopējiem ieņēmumiem. Kopējā 2018 gadā plānoto ieņēmumu summa sastāda **EUR 8 475 841,-**. Līdzekļu atlikums gada sākumā bija **EUR 292 447,-**. Lai varētu nodrošināt vairāku pašvaldības projektu realizāciju, kā arī citām vajadzībām 2018.gadā ir plānots ņemt vairākus aizņēmumus Valsts kasē par kopējo summu **EUR 720 000,-** . Līdz ar to plānojot izdevumus, pašvaldība var rīkoties ar finanšu līdzekļiem **EUR 9 488 288-** apmērā.

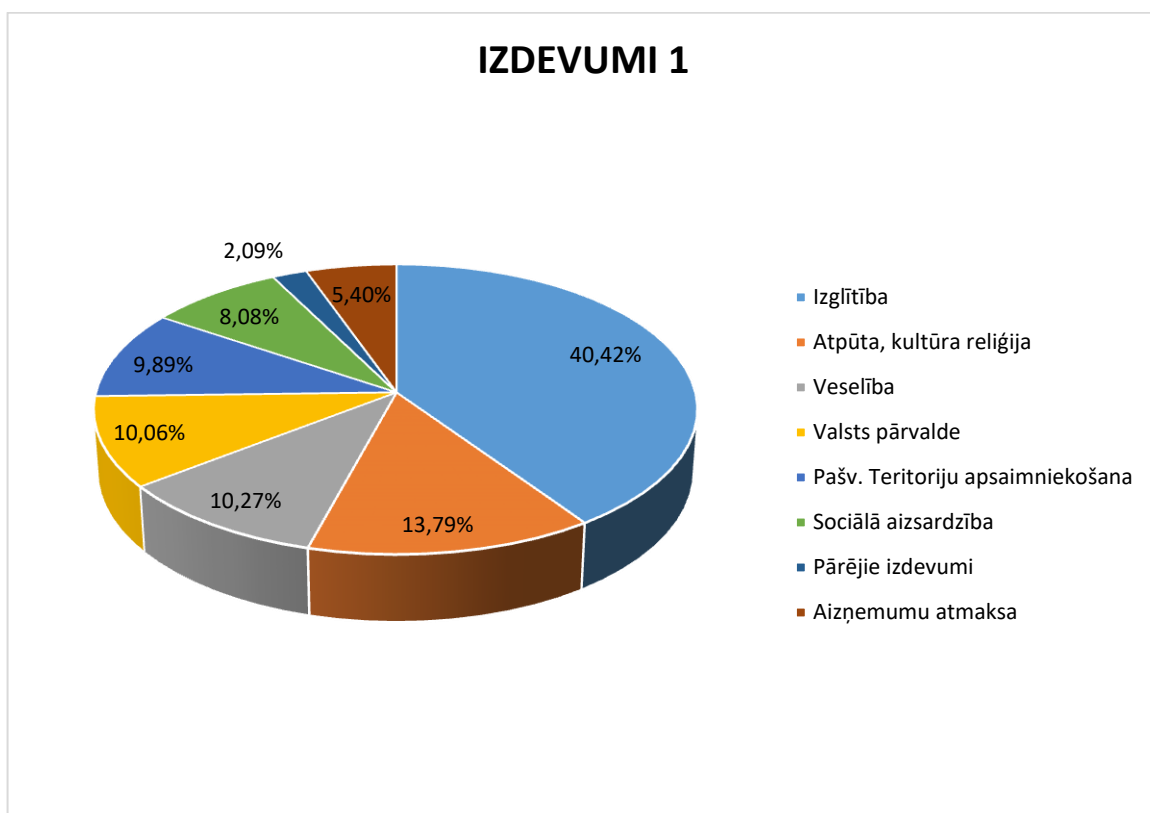
1.attēls. Pamatbudžeta ieņēmumu plāna struktūra 2018.gadā

Pamatbudžeta izdevumi

No kopējiem 2018.gadā plānotajiem izdevumiem, vislielāko īpatsvaru veido izdevumi **Izglītībai** – **EUR 3 826 434,-** jeb 40,42 % no kopējiem izdevumiem. Tas izskaidrojams ar to, ka pašvaldības pārziņā darbojas 2 vidusskolas, 4 pamatskolas, 1 sākumskola, 2 pirmsskolas izglītības iestādes, Mūzikas un mākslas skola, Sporta skola, kā arī Aleksandrovas internātpamatskola. Otrā lielākā budžeta izdevuma daļa ir izdevumi **Atpūtai , kultūrai un reliģija** , kas plānoti **EUR 1 305 661,-** apmērā, kas sastāda 13,79%.

Jāpiezīmē, ka šajā sadaļā ir plānoti izdevumi virknei investīciju projektu realizācijai, lielākais no kuriem ir “Veselīga dzīve-pirmie soļi laimīgas nākotnes veidošanai” Tā izmaksas varētu būt vairāk kā EUR 365 000 .Trešā lielākā izdevumu sadaļa ir izdevumi **Veselībai**, kas sastāda **EUR 972 718,-** jeb 10,27% no kopējiem izdevumiem.

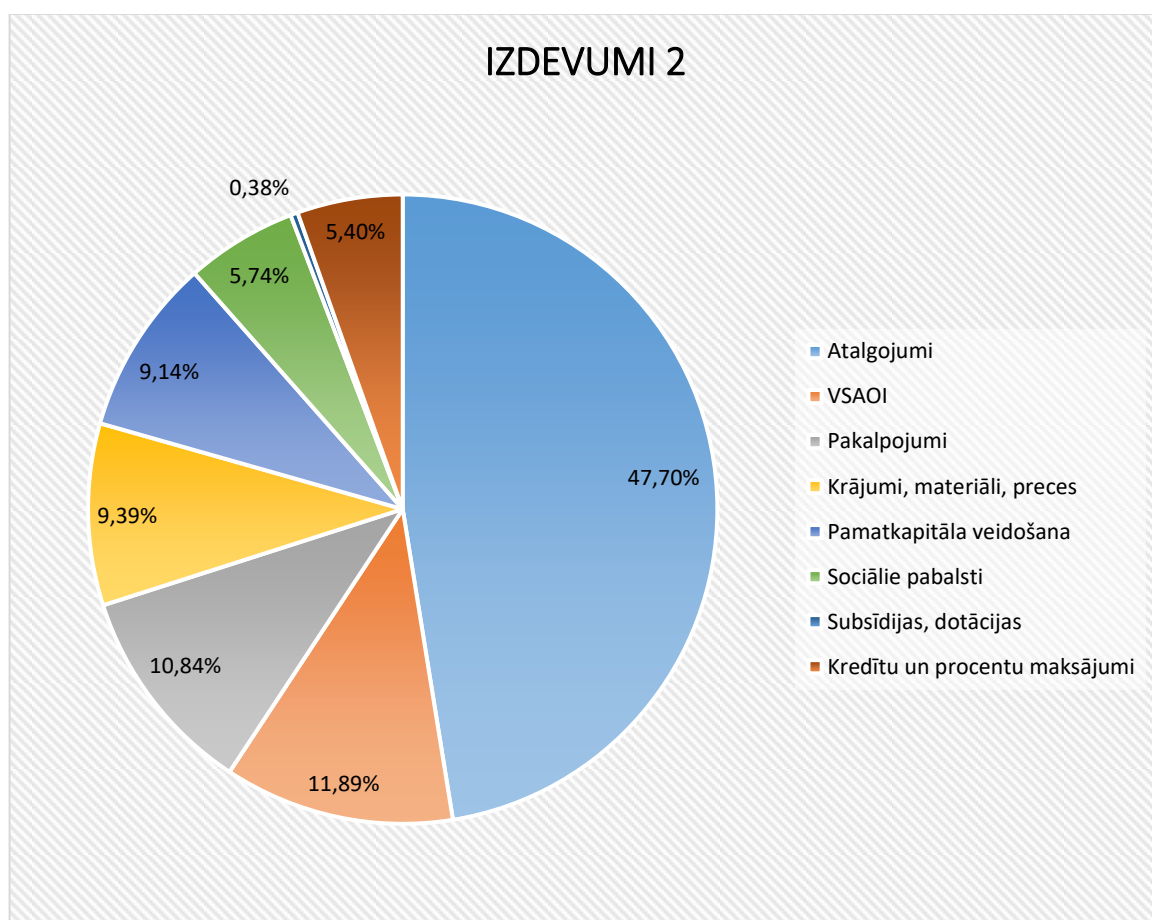
Izdevumi **Valsts pārvaldei** ir plānoti **EUR 952 151,-** jeb 10,06 % no kopējiem izdevumiem. Šajā izdevumu sadaļā ir plānoti līdzekļi neparedzētiem gadījumiem EUR 15 000,- apmērā, kā arī izdevumi kredīta procentu maksājumiem un kredītu apkalpošanai EUR 11 200,-. Izdevumi sadaļai **Pašvaldību teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai** sastāda **EUR 936 530,-** jeb 9,89 % no kopējiem izdevumiem. Izdevumi **Sociālajai aizsardzībai** – **EUR 764 705,-** jeb 8,08 % no kopējiem izdevumiem. Izdevumi pārējām aktivitātēm sastāda **EUR 197 838,-** jeb 2,09 %. Kopējā 2018. gadā plānotā izdevumu summa sastāda **EUR 9 467 437,-**. Tajā skaitā aizdevumu atmaksām 2018.gadā ir plānots izlietot **EUR 511 400,-**, kas sastāda 5,40 % no kopējiem gada izdevumiem. Plānotais budžeta līdzekļu atlikums gada beigās ir **EUR 20 851,-**.

2.attēls. Pamatbudžeta izdevumu plāna struktūra pa funkcionālajām kategorijām

Analizējot plānotos izdevumus pa klasifikācijas kodiem, var secināt, ka vislielāko īpatsvaru sastāda izdevumi atalgojumiem (1100.kods) – **EUR 4 509 837,-**, kas veido 47,70 % no visiem izdevumiem, bet kopā ar darba devēja sociālo nodokli (kods 1200) **EUR 1 134 372,-** (11,89%) pat 59,70 %. Ir jāpiezīmē, ka ar 2018.gada janvāri valstī ir palielinājusies minimālā darba alga par 50 EUR, tā pat palielinājies arī darba devēja VSAO iemaksu apjoms līdz 24,09%. Otrā lielākā sadaļa ir maksājumi par pakalpojumiem (kods 2200) **EUR 968 982,-** jeb 10,23%. Plānotie izdevumi krājumiem, materiāliem, energoresursiem, biroja precēm un inventāru (2300.kods) ir **EUR 841 680,-** jeb 9,39 %, izdevumi pamatkapitāla veidošanai (kods 5000), - **EUR 817 123,-** jeb 9,14 %, no

kopējiem izdevumiem, izdevumi sociālajiem pabalstiem (6000.kods) – **EUR 514 036,-** jeb 5,74 % no kopējiem izdevumiem, subsīdijas un dotācijas **EUR 35 837,-** (0,38%)Kā jau iepriekš tika minēts, tad aizdevumu atmaksām 2018.gadā ir plānots izlietot **EUR 515 400,-**, kas sastāda 5,40% no kopējiem gada izdevumiem.

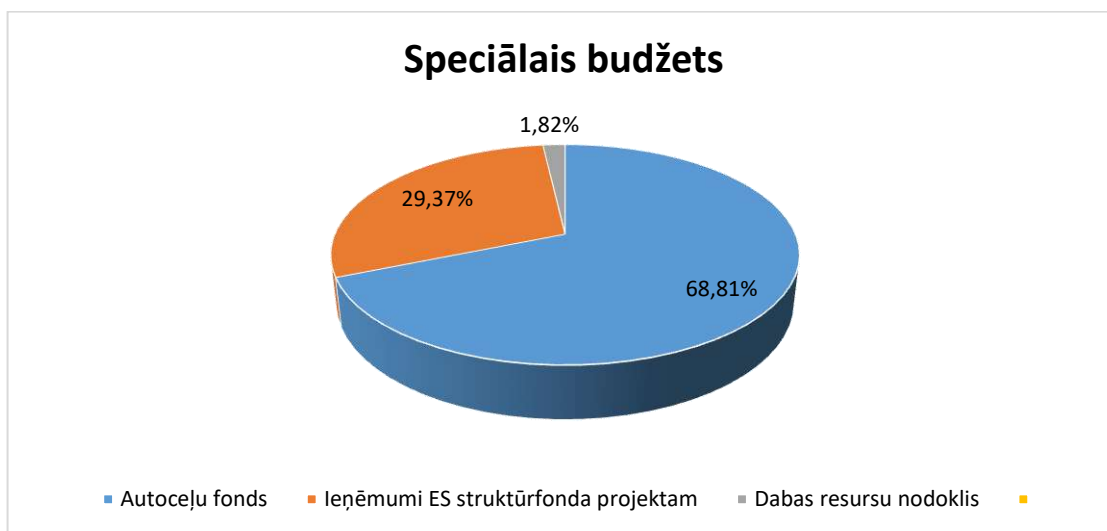

3.attēls. Pamatbudžeta izdevumu plāna struktūra pa ekonomiskajām kategorijām

Speciālais budžets

Dagdas novada pašvaldības speciālajā budžetā kopējā plānotā gada ieņēmumu summa sastāda **EUR 527 222,-**, kurā vislielāko īpatsvaru veido mērķdotācija pašvaldības autoceļu fondam – **EUR 362 788,-**, kas sastāda 68,81% no kopējiem 2018.gadā plānotajiem ieņēmumiem. Jāpiezīmē, ka 2018.gadā plānots realizēt investīciju projektu “Pašvaldības autoceļu Aleksandrova–Skudriķi un Porečje–Malcāni–Krasnopole pārbūvi, veicinot uzņēmējdarbību un apdzīvotības saglabāšanos”. Šim mērķim budžetā ir ieplānoti avansa maksājumi no LAD 154 834 EUR apmērā, kas sastāda 29,37 % no visiem speciālā budžeta ieņēmumiem. Šī projekta realizācijai ir paredzēts ņemt aizņēmumu Valsts kasē EUR 705 000 apmērā. Ņemot vērā līdzekļu atlikumu gada sākumā (EUR 23 663,-) un plānoto aizņēmumu summu, pašvaldības rīcībā būs pieejam speciālā budžeta līdzekļi **EUR 1 255 885,-** apmērā. Izdevumi speciālajā budžetā ir plānoti **EUR 1 245 858-** apmērā, no kuriem lielāko īpatsvaru sastāda izdevumi pašvaldību teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai – **EUR 1 222 358,-**, kas veido 98,54 % no visiem speciālā budžeta izdevumiem. Pēc ekonomiskās klasifikācijas kategorijām vislielāko īpatsvaru speciālā budžeta izdevumos 2018.gadam sastāda izdevumi pamatkapitāla veidošanai (kods 5000) –

EUR 889 000,-, kas ir 71,35 % no kopējiem Dagdas novada pašvaldības speciālā budžeta izdevumiem, otrā lielākā izdevumu sadaļa ir izdevumi par pakalpojumiem (kods 2200), **EUR 274 270,-**, kas sastāda 22 % no kopējiem izdevumiem.

4.attēls. Speciālā budžeta plāna ieņēmumu struktūra

Saistības

Nemot vērā to, ka Dagdas novada pašvaldība ir novadu veidojošo pašvaldību tiesību un saistību pārņēmēja, Dagdas novada pašvaldības saistību apjoms veidojies apvienojot novadu veidojošo 11 pašvaldību saistības. Saistību kopējais apjoms, kurš nav atmaksāts uz 2018.gada 01.janvāri, sastāda **EUR 3 114 687,-**. No kuriem aizņēmumi sastāda **EUR 3 087 500**, bet galvojumi **EUR 27 187,-**. 2018.gadā plānotais saistību atmaksas apjoms par iepriekšējos gados ņemtajiem aizņēmumiem un sniegtajiem galvojumiem sastāda **EUR 500 001,-** jeb 7,93%. Turpmākajos gados atmaksājamās summas apjoms ir **EUR 2 840 362,-**.

2018.gadā Dagdas novada pašvaldībā ir plānots uzsākt realizēt lielāko investīciju projektus “Pašvaldības autoceļu Aleksandrova–Skudriķi un Porečje–Malcāni–Krasnopolē pārbūvi, veicinot uzņēmējdarbību un apdzīvotības saglabāšanos”, sadarbībā ar LAD (to kopējās izmaksas plānotas EUR 860 187 apmērā). Šajā gadā plānots uzsākt realizēt investīciju projektu “Veselīga dzīve - pirmie soļi laimīgas nākotnes veidošanā” tā kopējās izmaksas plānotas EUR 392 994, kur pašvaldības līdzfinansējuma daļa ir 15%. Šī projekta īstenošanai ir plānots ņemt aizņēmumu Valsts kasē. Šogad plānots pabeigt 2017.gadā uzsāktu projektu “VSPC “Dagda” teritorijas sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai, izveidojot auto stāvlaukumu” (kopējās izmaksas EUR 70 200) Šo abu projektu realizācijas ietvaros ir plānots piesaistīt ES struktūrfondu investīcijas. Šajā gadā ir plānots turpināt projekta “Sabiedrībai ar dvēseli” realizāciju, atbalstot un iesaistot tajā novada biedrības un interešu grupas, kā arī ir plānots uzsākt realizēt dažus jaunus investīciju projektus.

Par Valsts kasē ņemtā aizņēmuma līdzekļiem pamatbudžetā 2018.gadā **EUR 720 000** apmērā ir plānots nodrošināt 3 investīciju projektu (“VSPC “Dagda” teritorijas sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai, izveidojot auto stāvlaukumu” (EUR 61 500), ”Veselīga dzīve – pirmie soļi laimīgas nākotnes veidošanā” (EUR 365 000)

un “Kapličas būvniecība Andzeļu ciemā rituālo pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai” (EUR 45 000)) realizāciju, kā arī iegādāties divus autobusus skolēnu pārvadājumiem (EUR 110 000), veikt ieguldījumus Ezernieku un Dagdas vidusskolās (EUR 113 000), iegādāties jaunus krēslus Dagdas Tautas nama skatītāju zālē (EUR 25 500).

Ņemot vērā spēkā esošā Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likuma ietekmi uz pašvaldības budžeta ieņēmumu bāzi, kā arī vadoties no Valsts kopējās ekonomiskās izaugsmes tempiem, prognozējams, ka Dagdas novada pašvaldības izdevumi turpmākajos divos gados varētu būt sekojoši: 2019.gadā kopējais pamatbudžeta izdevumu apjoms varētu būt EUR 9 644 000, šajā gadā varētu uzsākt vērienīgo autoceļu rekonstrukcijas investīciju projekta otro kārtu, bet 2020.gadā budžets varētu būt EUR 9 830 000 un šajā gadā kā vērienīgākais projekts varētu būt Dagdas vidusskolas sporta zāles būvniecība.

Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem 2018.gada budžetā tiek plānoti EUR 15 000 apmērā.

Dagdas novada pašvaldības
domes priekšsēdētājs

A.Trūlis